

Debreceni Ítéltábla

Fkf.I.673/2021/10.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2022. március 3. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az életveszélyt okozó testi sértés büntette miatt fk. Terhelt1 és társa ellen indított büntetőügyben az Egri Törvényszék 2021. november 15. napján kihirdetett 13.Fk.15/2021/34. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

A vádlottak cselekményét társtettesként elkövetett emberölés büntettének kísérleteként [Btk. 160. § (1) bekezdés] minősíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Indokolás

[1] Az Egri Törvényszék a 2021. november 15. napján kihirdetett 13.Fk.15/2021/34. számú ítéletével fk. Terhelt1 I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett testi sértés büntettében a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 164. § (1) bekezdés, (8) bekezdés I. fordulata alapján.

Ezért 3 év 6 hónap szabadságvesztésre, mellékbüntetésül 4 év közügyek gyakorlásától eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fiatalkorúak börtönében állapította meg. Rögzítette, hogy I. r. vádlott a szabadságvesztésből annak kétharmad része kitöltése után feltételes szabadságra bocsátható. A szabadságvesztés tartamába beszámítani rendelte az I. r. vádlott által a 2020. augusztus 27. napjától őrizetben, 2020. augusztus hó 29. napjától bűnügyi felügyeletben töltött időt.

[2] Terhelt2 II. r. vádlottat szintén bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett testi sértés büntettében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (8) bekezdés I. fordulata]. Ezért 3 év 6 hónap szabadságvesztésre, mellékbüntetésül 4 év közügyek gyakorlásától eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben állapította meg. Rögzítette, hogy II. r.

vádlt a szabadságvesztésből annak kétharmad része kitöltése után feltételes szabadságra bocsátható. A szabadságvesztés tartamába beszámítani rendelte a II. r. vádlott által a 2020. augusztus 27. napjától őrizetben, 2020. augusztus hó 29. napjától bünygyi felügyeletben töltött időt.

[3] A törvényszék rendelkezett a bűnjelek sorsáról és a bünygyi költség viseléséről is.

[4] A jogorvoslati nyilatkozat megtételére fenntartott 3 munkanapon belül fk. Terhelt1 I. r., Terhelt2 II. r. vádlottak és védők a büntetés enyhítése érdekében jelentettek be fellebbezést.

[5] Az ügyészség az ítéletet mindkét vádlott tekintetében tudomásul vette.

[6] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.385/2021/2. számú átiratában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Az ügy felderítéséhez szükséges bizonyítékokat a lehetséges körben beszerezte és az eljárási hibáktól mentesen lefolytatott tárgyalás eredményeként megalapozott tényállást állapított meg, mely irányadó a másodfokú eljárásban. Figyelemmel a Be. 583.§ (3) bekezdés a) pontjára a bejelentett védelmi fellebbezés folytán az ítélet korlátozott felülvizsgálatára kerül sor. A Be. 591. § (2) bekezdése alapján – a korlátozott felülvizsgálat során – a másodfokú bíróság nem vizsgálja az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát és határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja. Korlátozott felülvizsgálat esetében is azonban a másodfokú bíróság kötelezettsége felülbírálni - többek között – a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezést (Be. 590.§ (5) bekezdés c) pontja). A bíróság törvényszerűen vont le következtetést a vádlottak bűnösségére, cselekményük jogi minősítése azonban nem felel meg az anyagi jogi szabályoknak. Ezzel kapcsolatban az ítélet nem tartalmaz jogi indokolást, a Kúria 3/2013. Büntető jogegységi határozatára hivatkozás elmaradt. A vádlottak tudattartalmát vizsgálva megállapítható, hogy szándékuk eshetőlegesen ölésre irányult. A sértett életét a gyors orvosi beavatkozás mentette meg.

[7] A büntetés kiszabása körében irányadó alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket a bíróság helyesen vette számba, de nem megfelelően értékelte. A minősítés változásra is tekintettel, a vádlottakkal szemben – a II. r. vádlott tekintetében az enyhítő szakasz alkalmazásával – kiszabott büntetés igen enyhe, nem szolgálja a büntetési célokat, azonban a vádlottak terhére bejelentett ügyészi fellebbezés hiányában a Be. 595. §-ban írt súlyosítási tilalom folytán a kiszabott büntetés súlyosítására nem kerülhet sor.

[8] Indítványozta a fellebbviteli főügyészség, hogy az ítéltábla a vádlottak cselekményét a Btk. 160. § (1) bekezdése szerinti emberölés büntettének kísérleteként értékelje, melyet társtettesként követtek el, egyebekben az ítéletet hagyja helyben.

[9] A másodfokú bíróság a jelzett védelmi fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 598. § (2) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta el.

[10] A bejelentett védelmi fellebbezések eredményre nem vezethettek, azonban a fellebbviteli főügyészség minősítés változtatás érdekében kifejtett álláspontját az ítéltábla osztotta.

[11] Tekintettel arra, hogy a fellebbezést kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja alapján jelentették be (mértékes fellebbezés), a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálta felül.

[12] A Be. 590. § (5) bekezdésének szabályai azonban a felülbírálatot kiterjesztik a szankciós fellebbezésnél is az eljárási szabályok betartására, az abszolút hatályon kívül helyezési okok esetleges fennállására, a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezésre, ha a vádlottat fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni, valamint a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezésre [Be. 590. § (5) bekezdés a-c) pont]. Értelmszerűen szankciós fellebbezésnél a büntetés kiszabása a fellebbezés oka és a cél: a büntetésre vonatkozó rendelkezés megváltoztatása, ezért a Be. 590. § (5) bekezdés d) pontban foglaltak jelen esetben a Be. 590. § (3) bekezdésében írtaknak feleltethetők meg. Ezen túl a másodfokú bíróság hivatalból döntött a Be. 590. § (7) bekezdésének előírása szerint az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben.

[13] A Be. 591. § (2) bekezdés a) pontja értelmében ugyanakkor a másodfokú bíróság nem vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát és a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapította, mert a fellebbezést kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdése, konkrétan a (3) bekezdés a) pontja alapján jelentették be. A mértékes fellebbezésnél az első fokon megállapított tényállás rögzül, azaz a tényálláshoz kötöttség teljes.

[14] Az ítéltábla a felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék az eljárást a valóban lényeges perjogi szabályok megtartásával folytatta le, nem vétett sem abszolút, sem olyan súlyú relatív hibát, mely az érdemi felülbírálatot kizárná.

[15] A vádlottak bűnösségének megállapítása törvényes, nem merült fel olyan körülmény, mely a felmentést vagy az eljárás megszüntetését indokolná, hiszen büntethetőségi akadály nem valósult meg.

[16] A vádlottak cselekményének jogi minősítése ugyanakkor nem felel meg az anyagi jognak.

[17] A Kúria 3/2013. Büntető jogegységi határozat I./1. pontja szerint a gyakorlatban az emberölés büntettének kísérlete és az életveszélyt okozó testi sértés büntettének elhatárolása nehézséget okoz. Minthogy az említett bűncselekmények mindegyike szándékos elkövetési magatartással valósul meg, elhatárolásuk az elkövetőnek a cselekmény véghezvitele időpontjában fennálló konkrét tudattartalma alapján történhet. Az emberölés, illetőleg ennek kísérlete esetén az elkövető tudata átfogja a sértett halála bekövetkezésének lehetőségét, és ezt kívánja, vagy ebben belenyugszik. Ezzel szemben az életveszélyt okozó testi sértés, valamint a halált okozó testi sértés esetében az elkövető szándéka csupán testi sérülés előidézésére irányul.

[18] Az elkövetés időpontjában fennálló tudati állapot tisztázásánál, így annak megítélésénél, hogy az elkövető szándéka ölésre vagy testi sértésre, illetőleg egészségsértésre irányult-e: jelentős mértékben a külvilágban megnyilvánult és ennél fogva megismerhető tények elemzésének van jelentősége.

[19] A jogegységi határozat I./2. pontja értelmében az emberölésre, illetőleg a testi sértésre irányuló szándék megállapításánál az elkövetéskori tudattartalomra a tárgyi (objektív) és az alanyi (szubjektív) tényezőkből lehet következtetni.

[20] I./ A/ alapján a tárgyi tényezők körében:

- a) A cselekmény elkövetéséhez használt eszköz mindig gondos értékelést igényel.
- b) Az elkövetés körülményeiből és módjából általában megalapozott következtetés vonható az elkövető szándékára. Különösen az elkövetésnél tanúsított erő kifejtés, annak mértéke, egyszeri véghezvitele vagy többszöri megismétlése, folyamatossága, elhúzódó jellege jön figyelembe.
- c) A sérülés helye és jellege is következtetési alap lehet az elkövető szándékára. Az elkövetési magatartás eredménye, vagyis az, hogy a sértett milyen sérülést szenvedett, szintén következtetési alap lehet.
- d) Az elkövető kijelentéseinek ugyancsak jelentőségük lehet az elkövetéskor fennálló szándék megállapításánál.
- e) Az elkövetéskor fennállott ölési, illetőleg testi sértési szándékot illetően jelentőséggel bírhat az elkövetőnek a cselekmény elkövetése utáni magatartása is.

[21] I./ B/ szerint az alanyi tényezők körében:

- a) A szándék kialakulása során szerepet játszanak az elkövető személyi tulajdonságai, ezért a személyiségvizsgálat a szándék megismerése szempontjából is fontos.

- b) A cselekményt kiváltó indítók (motívum) felderítésének és vizsgálatának kiemelkedő jelentősége van.
- c) Az elkövetéskori tudattartalom megállapításához szorosan kapcsolódhat a cselekmény véghezvitelét megelőző pszichikus folyamat feltárása.
- d) Végül annak eldöntésénél, hogy az elkövető szándéka ölésre vagy testi sértésre irányult-e, jelentőséghez jut az elkövetőnek a sértetthez fűződő kapcsolata, a rokoni viszonya, érzelmi kötődése és az egyéb alanyi mozzanatok is.

[22] A jogegységi határozat I./3. pontja kimondja, hogy az alanyi és tárgyi körülmények feltárása és elemzése, valamint összhatásukban, kölcsönös összefüggésükben való sokoldalú mérlegelése során, az elkövetés konkrét körülményei között vizsgálni kell egyfelől az elkövető, másfelől a sértett életkorát, egészségi és fizikai állapotát is.

[23] Életveszélyt okozó testi sértés megállapításának van helye, ha a testi sértésre irányuló magatartást tanúsító elkövető szándéka az életveszélyre is kiterjed, mert ennek bekövetkezését kívánja, vagy ebbe belenyugodva cselekszik. Jóllehet az életveszély, mint eredmény tekintetében az egyenes szándék elméletileg nem zárható ki, a gyakorlatban az életveszélyes eredményt érintő szándék eshetőleg formában jelentkezik (I./4. pont).

[24] Egyetértett az ítéltábla a fellebbviteli főügyészszéssel abban, hogy az emberi testnek vannak olyan részei, amelyek önmagukban életfontosságú szervek, vagy ilyeneket tartalmaznak, ennek minősül a fej, a nyak, a has-és mellüreg is. Az ezeket ért támadások általában a sértett azonnali vagy rövid idő alatt bekövetkező, esetleg csak műtéti úton elhárítható halálához vezethetnek. Az ölési szándék szempontjából az elkövetéskori tudattartalomnak van jelentősége, melyre a tárgyi és alanyi oldal együttes vizsgálata alapján lehet következtetni.

[25] A tárgyi oldal ismérvei alapján megállapítható, hogy a helyszínen Terhelt2 II. r. vádlott a nála lévő zsebkést testvére kérésére átadta, majd az előre odakészített farúddal a sértettet fején kétszer megütötte. Ezt követően fk. Terhelt1 I. r. vádlott létfontosságú szervet: has-és mellüregét a zsebkés - köztudottan élet kioltására alkalmas eszköz - pengéjének teljes hosszával kétszer megszúrta, mely szúrásból az egyik ugyan csapkodó jellegű volt, de a második már irányítottan, döfő mozdulattal történt, mindez egyértelműen az élet elleni támadásra enged következtetni. A sértettnek két – egyenként is – közvetlenül életveszélyes sérülése keletkezett a bántalmazás során. Ilyen körülmények mellett a vádlottakban fel kellett, hogy merüljön az élet kioltásának lehetősége.

[26] Ugyancsak ezt erősíti az alanyi oldal vizsgálata. Az alanyi oldalt vizsgálva ugyanis megállapítható, hogy a vádlottak előre eltervezték a sértett bántalmazását, a közöttük kialakult korábbi incidens miatt. Bár a cselekmény kitervelésekor szándékuk még a sértett bántalmazására irányult, azonban amikor a sértettet a helyszínre csalták, az általuk ténylegesen megvalósított cselekmény, annak elkövetési módja szándékuk átalakulását

mutatja. A vádlottak tudattartalmát vizsgálva megállapítható, hogy szándékuk *eshetőlegesen* ölésre irányult. A sértett életét a gyors orvosi beavatkozás mentette meg.

[27] A használt eszköz élet kioltására alkalmas voltából, a fej irányába leadott ütésekől, azok erejéből, ismétlődő voltából, valamint az okozott sérülésekből a terheltnek az elkövetéskor fennálló ölési szándékára vonható következtetés (BH2007. 178.)

[28] A sérülés tényleges gyógytartamától függetlenül az emberölés kísérletét valósítja meg az elkövető, aki az élet kioltására alkalmas nagy méretű szamurájtőrrel több ízben a sértett nyaka irányába sújt és csak a sértett reflex szerű védekező mozdulata folytán hárul el a súlyos eredmény bekövetkezése (BH2000. 284.)

[29] Ha az elkövető tudata az elkövetési magatartás kifejtésének az időpontjában átfogja a sértett élete kioltásának a lehetőségét és ebbe belenyugodva cselekszik: eshetőlegesen szándékkal elkövetett emberölés megállapításának van helye (BH2003. 2.)

[30] A vádlottak cselekményének helyes minősítése az előbb részletezettekből következően társtettesként elkövetett emberölés büntetvényének kísérlete [Btk. 160. § (1) bekezdés].

[31] A büntetés kiszabása során irányadó szempontokat az elsőfokú bíróság helyesen feltárta azzal, hogy további alanyi enyhítő tényező az eshetőlegesen szándék és a cselekmény kísérleti szakban maradása.

[32] A vádlottakkal szemben kiszabott büntetések – Terhelt2 II. r. vádlottnál a Btk. 82. § (1) és (2) bekezdés b) pontja felhívásával, enyhítő szakasszal - alkalmasak a büntetési célok elérésére, megfelelnek a büntetékiszabási elveknek, tetterányosak, szükségesek, egyben elégségesek. Enyhítésük nem volt indokolt a másodfokú eljárásban.

[33] Mellékbüntetésük megnevezése: közügyektől eltiltás.

[34] A Btk. 92. § (1) bekezdés és (3) bekezdés a) pontja szerint 4 nap bűnügyi felügyeletben töltött idő felel meg egy napi szabadságvesztésnek a beszámításnál.

[35] Az ítélet egyéb rendelkezései törvényesek és helyesek.

[36] Az ítéltábla a kifejtettekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő, illetve a súlyosítási tilalom miatt nem változtatható rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

Debrecen, 2022. március 3.

Dr. Háger Tamás s.k. a fiatalkorúak tanácsának elnöke, Dr. Nagy Éva s.k. előadó, a fiatalkorúak bírāja,

dr. Bakó József s.k. bíró, a fiatalkorúak bírāja

Záradék: Az Egri Törvényszék 2021. november 15. napján kihirdetett 13.Fk.15/2021/34. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Fkf.I.673/2021/10. számú ítéletében írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2022. március 3.

Dr. Háger Tamás s.k.
a fiatalkorúak tanácsának elnöke